

Göteborgs Litteraturhus

Verksamhetsberättelse

2023

Inledning	1
2023: en översikt	2
Föreningen	3
Verksamhet	5
Samverkan och påverkan	9
Samarbetspartners	11
Ekonomi	12

Bilaga: *Lista över offentliga program 2023*

Inledning

Göteborgs Litteraturhus är en ideell förening som drivs av det gemensamma syftet att sätta litteraturen i centrum och skapa sammanhang där litteraturen kan verka och utvecklas. Föreningen är till för alla som intresserar sig för läsning och litteratur och värdesätter möjligheten att mötas i, genom och kring litteratur. Göteborgs Litteraturhus är en dynamisk plats och ett sammanhang som laddas av litteratur och där litteratur inte bara pågår i det tysta utan också är samtal, deltagande, närvaro och relationer.

Föreningens medlemmar består detta år av 76 organisationer, företag och grupper som på olika sätt bedriver litterär verksamhet, delar föreningens målsättningar som de är formulerade i stadgar och genomför offentliga litterära arrangemang och program i föreningens lokal.

Föreningen leds av en styrelse och har två anställda; en verksamhetsledare och en programansvarig. Programmet skapas i första hand av föreningens medlemmar och föreningens medarbetare, ofta tillsammans med samarbetspartners. Samarbeten sker i många riktningar och relationerna mellan medlemmar, anställda och styrelse bygger på ömsesidighet och utgår från det gemensamma engagemanget i verksamheten. Programmet planeras på sätt som omfattar och förenar olika litterära genrer, former och aktiviteter där en bokningspolicy är vägledande för prioriteringsordningen. Genom sin verksamhet är Göteborgs Litteraturhus en plats och ett sammanhang med många ingångar och är ett välkomnande och litterärt rum som präglas av nyfikenhet, ja till och med förundran inför alla det sätt som människor vill omsätta, ta del av, skapa, undersöka och på olika sätt använda litteratur tillsammans med andra.

En övergripande målsättning är att Göteborgs Litteraturhus ska vara ett litterärt nav och att föreningen utifrån en kollektiv plattform väsentligt bidrar till att stadens och hela regionens litterära miljö växer sig allt starkare. Ett viktigt syfte är därför att vara ett rum både för offentliga litterära program och ett sammanhang för organisering och möten som möjliggör nya samarbeten i litterära projekt. Sedan två år tillbaka är Göteborg en utnämnd City of Literature i Unescos nätverk för kreativa städer. Göteborgs Litteraturhus har varit och är fortsatt en aktivt drivande part i utvecklingen av Litteraturstaden Göteborg, ett arbete som tagit större plats under 2023. Föreningen är representerad i samverkansgruppen som tillsammans med Litteraturstadens tre huvudparter Göteborgs Stad, Göteborgs universitet och Västra Götalandsregionen skapar strukturer och mötesplatser för att lyfta fram och stärka litteraturen. De övergripande målen handlar om att hitta sätt att tillsammans arbeta med stora gemensamma frågor kring hållbar utveckling av samhällen, en motståndskraftig yttrandefrihet och ett ökat utrymme för människor som bor här att i vardagen ta del av och själva skapa konst och litteratur. I hjärtat av verksamheten finns en vilja till och en tro på vikten av en demokratisk folkbildning och på levande samtal i en bred samhällsgemenskap. Detta gör att gränsen för vad som definieras som litterär verksamhet är rörlig, perforerad av öppningar och integrerad med samhällsfrågor som kan vara både personliga och gemensamma.

Verksamhetsåret 2023: en översikt

Verksamhetsåret 2023 har föreningen presenterat inte mindre än 176 offentliga litterära programpunkter – varav de allra flesta är litterära arrangemang föreningens medlemmar skapat. Lägga därtill läsecirklar med metoden

shared reading, litterära möten, föreningsträffar, fortbildning och samverkan i många former så framträder bilden av 2023 som ett väldigt rörligt, roligt och dynamiskt litteraturår. 157 programpunkter av det gemensamma offentliga programmet annonserats via föreningens hemsida, återstående 19 annonserades inte där men var öppna för publik. Liksom tidigare år bör ett förtydligande göras gällande det sättet att räkna: flera av dessa arrangemang innehåller genom sin form flera programpunkter i sig, framför allt festivalerna och bokmässorna. Utöver de offentligt utlysta programpunkterna – författarsamtal, uppläsningar, föreläsningar, utställningar, bokmarknader, festivaler – har lokalen bokats vid ytterligare 131 tillfällen. Majoriteten av dessa lokalbokningar gäller möten med, bland och mellan medlemmar, kurser, workshops, nätverksträffar, studiebesök, läsecirklar, seminarier eller repetitioner och förberedelser inför kommande arrangemang. Med andra ord används lokalen flitigt för både offentlig litterär verksamhet, även för litterära möten, nätverkande träffar, kurser och bildningsverksamhet. Det handlar om totalt sett **307 lokalbokningar under 2023**, vilket kan jämföras med förra årets 278). Räknar vi bort semestermånaden juli och ytterligare tio dagar kring helgerna jul och påsk är beläggningen sett till antal bokningar per antal dagar 95%. Det är en höjning från förra året med 7%. I praktiken betyder det att det under flera dagar under året ligger inlagt flera bokningar per dag och att ett fåtal dagar är utan bokningar – exempelvis var första veckan och helgerna i augusti utan bokningar, liksom sista veckan i juni.

Vad gäller publik och deltagare så är antalet för 2023 ungefär 11 200 personer, vilket är runt 3 900 fler än föregående år.

Programmet i Göteborgs Litteraturhus har 2023 skapats av ungefär 85 olika arrangörer, av vilka ungefär 55 utgörs av medlemmar i föreningen. Detta är liknande siffror som föregående år men får betraktas som ungefärliga eftersom en

beräkning med stor exakthet är svår när graden av samverkan och samarbete är stor. Utöver medlemmarna är det liksom tidigare i första hand bokreleaser av enskilda författare samt kollektiva arrangemang av studenter vid Göteborgs universitet som dominerar. Som redan nämnts har antalet offentligt utlysta program ökat i antal jämfört med föregående år: 158 under 2023 som kan jämföras med 143 under 2022 och 135 under (pandemi)året dessförinnan, 2021.

Sammanfattningsvis visar bilden avseende program, arrangörer och publik under 2023 på att föreningens program i huvudsak består av en livlig mångfald av olika typer av litterära program, ämnen, språk, genrer och deltagare.

Föreningen

Medlemmar

Medlemmarnas roll i verksamheten i Göteborgs Litteraturhus går inte att överdriva eller nog betona. Det är medlemmarnas program som utgör den dominerande delen av det totala antalet arrangemang årligen och det är medlemmarna som på ett dynamiskt sätt skapar programmets mångsidighet och ständig angelägenhet. Bakom de många programpunkter som producerats inom föreningens ramverk finns som nyss nämnts ungefär 85 olika arrangörer, varav de allra flesta –

ca 75% - skapas av föreningens medlemmar. Medlemmarnas tillgång till lokalen är således fortsatt god, trots att medlemsbasen kraftigt ökat sedan starten 2014. Bokningspolicyyn ger stöd i prioriteringsordningen där offentliga program med tydlig litterär prägel ges företräde.

Medlemskap i föreningen är öppet för juridiska personer som bedriver litterär och/eller folkbildande verksamhet och som vill använda Göteborgs Litteraturhus för i första hand offentliga litterära arrangemang. Medlemmarna får använda lokalen – även digital sändningsteknik – fritt för dessa arrangemang, och får stöd i att kommunicera dem till en publik. Vid efterfrågan och i den mån det är möjligt får medlemmarna också stöd och hjälp av Göteborgs Litteraturhus personal vid exempelvis projektstödsansökningar, idéutveckling eller för att komma i kontakt med relevanta nätverk eller andra samarbetspartners och är en kontaktkanal mellan Litteraturstaden och föreningens medlemmar. Nya medlemmar väljs in två gånger per år, vid medlemsmöten i mars och september. **Under verksamhetsåret 2023 valdes tre nya medlemmar in i föreningen: Harry Martinsson-sällskapet, Läsfirman* och Carlsson bokförlag.**

Två medlemmar avslutade sitt medlemskap: Fotobok Gbg och Somali Community Organisation. I december 2023 hade föreningen 76 medlemsorganisationer och associerade medlemmar:

1. Afrikagrupperna
2. Alma manusutbildning
3. Alastor Press
4. ACLE – Asociación de Cultura y Lengua Española
5. Autor
6. Bengt Anderberg-sällskapet
7. Bokhandlareföreningen- västra kretsen
8. Bo Ejeby förlag
9. Bokförlaget Tranan
10. Carlsson Bokförlag (NY)
11. CG Jungföreningen i Göteborg

12. Clandestino Institut
13. Daidalos
14. Daorson
15. Diadorim
16. Dixikon
17. Dockhaveri förlag
18. ETC Göteborg
19. Filoprax*
20. Folkhögskolan i Angered
21. Föreningen Arbetarskrivare
22. Författarcentrum Väst
23. Förlagshuset

- 24. Glänta
- 25. Göteborgs Dante-kommitté
- 26. Göteborgs förening för filosofi och psykoanalys (GFFP)
- 27. Göteborgs poesifestival
- 28. Göthenburgo*
- 29. Göteborgs Poetry Slam
- 30. Göteborgs Psykoterapi Institut
- 31. Hanaförlaget
- 32. Harry Martinson-sällskapet (NY)
- 33. Hoc Press
- 34. Hundra år i Göteborg
- 35. It-lit
- 36. Judiska Salongen
- 39. JUDITH'S music and art*
- 40. Korpen
- 41. Kulturföreningen Caminho
- 42. KulturUngdom
- 43. Kvinnofolkhögskolan
- 44. Lassbo Förlag
- 45. Legaud förlag*
- 46. Lilla Piratförlaget
- 47. Läromedelsförfattarna
- 48. Läsfirman* (NY)
- 49. Mare Litteratur
- 50. Merci Poesi
- 51. Meänmaa
- 52. Nätverkstan
- 53. Offside press AB
- 54. Ord&Bild
- 55. Ordfront förlag
- 56. Poesiwerken
- 57. Publicistklubben
- 58. Selma Lagerlöf-sällskapet
- 59. Skrivarkollektivet Gbg
- 60. RadioArt
- 61. Romska Litterära Sällskapet*
- 62. Skrift
- 63. Stollar bollar
- 64. Svenska Afghanistankommittén (SAK)
- 65. Svenska PEN
- 66. Sveriges Författarförbund
- 67. Teg publishing
- 68. Textival
- 69. Tjänstemännens socialdemokratiska förening
- 70. Thorén & Lindskog
- 71. Tidskriftsverkstaden i Väst
- 72. Vildhallon
- 73. Wikimedia Sverige
- 74. Winter Word Festival
- 75. Västra Frilansklubben
- 37. Västra kretsen Bokhandlareföreningen
- 38. Örnen & Kråkan
- 76. Översättarcentrum

*Associerad medlem. Stadgarna fastslår att endast juridiska personer kan bli medlemmar i föreningen. Möjligheten till associerat medlemskap finns därför för sammanslutningar, projekt eller organisationsformer som inte är en juridisk person men ändå arbetar på en kollektiv plattform och delar föreningens målsättningar och syften och vill skapa programpunkter i Göteborgs Litteraturhus. Associerade medlemmar äger samma rättigheter och skyldigheter gällande lokalbokning, men vid omröstningar på medlemsmöten har de endast yttranderätt, inte rösträtt.

Styrelse

Vid årsskiftet 2023/24 såg föreningens styrelse ut på följande sätt:

Ordförande: Gunilla Grahn Hinnfors

Vice ordförande: Jenny Bjarnar

Kassör: Meri Alarcón

Sekreterare: Andréa Ager-Hanssen

Ledamot: Annica Starfalk

Suppleant: Sofie Jansson

Suppleant: Joseph Knevel

Styrelsen har under 2023 arbetat med att bereda medlemsansökningar och den nya verksamhetsansökningen till Västra Götalandsregionen samt projektansökningar för 2024, samt med planeringen av medlemsmöten

och -fester. Styrelsen har även diskuterat planeringen för föreningens 10-årsjubiléum och syfte och profil för föreningens instagram-konto. Styrelsen har satt sig in i och engagerat sig i frågor kring yttrandefrihet och hot i samband med litterära program och arbetar fortlöpande med frågor kring föreningens roll i sina olika samarbeten.

Anställda

Föreningen har två anställda som tillsammans delar på en heltidsanställning tills vidare. Sofia Gräsberg är anställd som verksamhetsledare på 50 % och kombinerar arbetet för föreningen med en tjänst på 40% som lärare i litterär gestaltning vid HDK-Valand, Göteborgs universitet. Olav Fumarola Unsgaard är anställd 50% som programansvarig. Olav har under 2023 även haft uppdrag motsvarande 20% i två olika projekt för föreningens räkning. Dels en kontaktresa till bokmässan i Vilnius, som blev utnämnd till en Unesco City of Literature samma år som Göteborg; dels handlar det om ett projekt riktat till (potentiella) unga litterära arrangörer i Västra Götalandsregionen. Vid sidan av anställningen på Göteborgs Litteraturhus har han under året haft ett uppdrag för arbetsgruppen för facklitteratur hos Kulturrådet.

Lokalen

Den gemensamma lokalen är medlemmarnas största gemensamma resurs och på många sätt själva förutsättningen för föreningens verksamhet. Den är på sätt och vis ett eget rum för litteraturen. Ungefär 320 enskilda bokningar för program, möten, kurser, föreläsningar gjordes av lokalen under 2023 (att jämföra med 281 under föregående år).

I början av 2023 installerades mörkläggningsgardiner i lokalen och nya mikrofoner (headset och trådlösa handmickar) köptes in. Under våren 2023 ombads medlemmar donera medel i syfte att bygga en trappa med ledstång till scenen och täcka kostnaderna för gardinerna, vilket genererade 20 000 i donationer – den enskilt största donationen stod Alma manus

för, som bidrog med hälften av den totala summan. Trappan med tillhörande ledstång kom på plats i september och byggdes av samma snickare som anlåtats tidigare, Torsten Ottesjö.

Under hela 2023 har arbete pågått med att anlägga en halvö i älven utanför. Störningarna – framför allt i form av höga ljud och vibrationer – har påverkat programmet som trots detta pågått. I mesta möjliga mån har föreningens personal försökt planera bokningar och kommunicera tider för de mest störande faserna av arbetet. I några fall har även byggarbetarna utanför anpassat sina tider utifrån planerade program och möten som varit svåra att flytta på. Framför allt är det bokningar dagtid och tidig kväll som påverkats av pålningen. Arbetet med halvön och de nya husen som ska byggas där fortsätter hela 2024.

Verksamhet

Offentliga litterära program

Föreningens 157 offentliga programpunkter var ganska jämnt fördelade under våren respektive hösten 2023 och de allra flesta ägde rum i den egna lokalen Göteborgs Litteraturhus, undantaget är festivalerna och några av de internationella författarbesöken, samt de program som sker i nära samarbete med andra under benämningen Göteborgs Litteraturhus c/o... tex Angereds bokmässa. En fullständig lista över offentliga program presenterade på föreningens webbplats finns med som bilaga till denna verksamhetsberättelse. Det är svårt att skapa ett rimligt axplock från den mångfald som programmet utgör men det hör en verksamhetsberättelse till att ändå försöka.

Bland de större programsatsningarna under våren finner vi den sjätte upplagan av den bosnisk-hercegovinska bokmässan i Sverige (mars), Textival (maj) och Angereds bokmässa (maj) där föreningen 2023 presenterade den somalisk-amerikanska poeten Warsan Shire i samtal med Suad Omar Jama (tidigare deltagare i skrivarskolan Qalam på Göteborgs Litteraturhus).

Under höstens program ryms förstås olika typer av medverkan på Bokmässan i Göteborg (september), dessutom kan Göteborgs poesifestival (oktober) Göteborgs Litteraturfestival (november) och Internationella poesifestivalen Merci Poesi (november) särskilt lyftas fram.

Bland 2023 års programpunkter ser vi ett sextiotal bokreleaser; presentationer, läsningar och författarsamtal med anledning av nya böcker, tidskriftsnummer, antologier som utkommit. Av medlemmarna har bland andra releaser ordnats av Korpen, Daidalos, Ord & Bild, Ordfront och författare anslutna till Författarcentrum Väst. Det är också fortsatt vanligt att enskilda författare eller förlag hyr in sig för just releasefirande. Under våren finns det flera arrangemang av studenter och elever vid olika utbildningsprogram på Göteborgs universitet (däribland kandidat- och masterprogrammen i Litterär gestaltning, Redaktionell praktik och Kulturprogrammet) samt Kvinnofolkhögskolan, Kulturverkstan och Angereds författarskola. Studenterna arrangerade fotoboks-utställning, releaser för antologier, uppläsningar, en festival, samt paneldebatter och öppna seminarier.

De offentliga programmen var under året jämnt fördelade under våren och hösten. Tre utomhusbokmarknader och sex lokala litteraturfestivaler finns också bland de aktiviteter flera av medlemmarna varit involverade i under året, i flera av dessa är också föreningens personal på olika sätt involverade. I direkt anslutning till föregående års filosofiska seminarier startade GFFP en ny serie som pågick med fem seminarier under titeln "Dekonstruktionens dåtid, samtid och framtid". Nya medlemmen ACLE arrangerade åtta spanskspråkiga litteraturkvällar och Judiska salongen fortsatte sina välbesökta kvällar med sex salonger. Ord & Bild fortsatte serien med kritikersamtal under titeln Ord på Scen. Ungefär femton olika programpunkter, främst samtal och offentligt utlysta samverkansmöten med direkt anknytning till utvecklingen av Göteborg som en

Unesco Litteraturstad är också en del av 2023 års programverksamhet.

Bland vårens programpunkter ser vi tre internationella besök: i februari kom den spanska författaren Elena Medel hit, i mars besökte den ukrainsk-amerikanska poeten Ilya Kaminsky Judiska salongen och i maj deltog den somalisk-brittisk-amerikanska poeten Warsan Shire i Angereds bokmessa i en programpunkt arrangerad av Blå stället i samarbete med Göteborgs Litteraturhus. Under våren är också studenter och elever från olika skrivutbildningar och kulturprogram aktiva på litteraturhuset. Litterär gestaltungs studenter bjöd in till tre olika arrangemang, inklusive en kväll med hästtema där sadelkammare och skrivarkurser blev ett och samma sak. Studenter i Redaktionell praktik bjöd in till release för sin antologi *Unbodied* på temat kroppslösa röster, Kulturprogrammet ordnade liksom tidigare år en kulturfestival och studenter från Kulturverkstan ordnade öppna seminarier om kulturfrågor de ville diskutera i ett offentligt forum. Skrivarkurserna på Kvinnofolkhögskolan, Folkhögskolan i Angered läste nyskrivna texter i anslutning till sina kursavslutningar. Roligt att nämna är också releasen för en ny antologi med titeln *SKROT* som presenterades av skrivarskoleelever från Bø, Göteborg, Bergen, Tromsø och Köpenhamn. Under våren arrangerades också två solidaritetsläsningar och samtal om situationen för yttrandefrihet i Afghanistan och Iran.

En av höstens – eller hela årets – höjdpunkter ägde rum i september då reggaepoeten Linton Kwesi Johnson – LKJ – besökte Göteborg för ett samtal med Nathan Hamelberg. Kvällen arrangerades tack vare samarbete med Internationell författarscen i Stockholm och Malmö och i nära samarbete med medlemsföreningen Clandestino Institut. De bjöd även in dj:n och musikproducenten Dennis Bovell, som spelat med LKJ under många år, vilket skapade en helkväll av scensamtal och uppläsning, följt av musik, dans och fest. Kvällen ägde rum på Gothenburg Film Studios på

Hisingen och blev helt slutsåld, vilket här betyder 400 i publiken. Andra större programhändelser under hösten stod medlemmarna Skrift och Göteborgs poesifestival för. Göteborgs poesifestival ägde detta år rum på Oceanen. Med läsningar ur aktuella böcker, samtal, musik och performance utforskades religionens plats i samtids poesin. Två unga författare, Houssin Vennberg Sninate och Bereket Hailemariam fick uppdraget att skriva ett verk särskilt för 2023 års festival och skapade "Klangspel, en försommardag 1999". Ännu inte utgivna poeter uppmuntrades via ett open call att ta plats på festivalen jämte nyligen debuterade poeter som Channa Riedel och Ylva Gripfelt och mer etablerade poeter som Sara Hallström och Elise Ingvarsson.

Medlemsföreningen Skrift bytte namn på sin årligen återkommande festival som ägde rum några veckor senare, i november, det nya namnet är Göteborgs Litteraturfestival. Festivalen fick 2023 en ordentlig nystart efter pandemiåren och fyllde under sina två dagar Skeppet (tidigare Sjömanskyrkan) på Stigberget med fullsatta programpunkter. Temat för den ena av de två kvällarna var mörkret i människan, manin och det besatta. Här återfanns ett samtal om Edvard Allen Poes liv och verk och samtal om debutverket Ett spöke i min strupe av Doireann Ní Ghríofa i samtal med Helena Fagertun. Några av de många författarna som deltog var Elisabeth Hjorth, Chika Unigwe, Steve Sem-Sandberg, Sara Elfengren Bergmark, Johan Jönson, Nino Mick, Sanna Samuelsson – och många fler.

Under november arrangerades tillsammans med bland andra Litauens kulturinstitut en kväll kring samtida poesi från Litauen på Göteborgs Litteraturhus, där Laurynas Katkus och Arturas Valionis läste dikter och samtalande med Olav Fumarola Unsgaard och ljudkonstnären Helena Persson spelade drömsk musik spelad på flygelcitra.

Liksom tidigare år den 15 november medarrangerade föreningen ett program på Fängslade författares dag, denna gång med särskilt fokus på Gui Minhái och Dawit Isaak, två fängslade författare tillika göteborgare.

Föreningens ordförande Gunilla Grahn-Hinnfors modererade ett samtal under rubiken "Vad kan Göteborg göra för Gui Minhái och Dawit Isaak?" Där deltog Johan Hilton, kulturchef på GP, Frida Edman, VD Bokmässan, Marit Kapla från Svenska PEN och Ingrid Andreae (S) ledamot i kommunstyrelsen, Göteborgs stad – samt publiken som ställde engagerade frågor och bidrog med bra inlägg.

Halvoffentliga program

Av de 150 lokalbokningar som gjordes 2023 och som inte avsåg offentligt utlysta program handlar det om kortare och längre möten med, bland och mellan medlemmar men också seminarier, bokcirklar, workshops, studiebesök, repetitioner och andra typer av programförberedelser. Av dessa är en stor del program av halvoffentlig art, runt 110. Hit räknas också en del av uthyrningen av lokalen. För program av halvoffentlig art handlar det om att någon form av anmälan för deltagande krävdes, eller en anknytning till medlemsförening. Majoriteten av den här kategorin av bokningar avser aktiviteter dagtid, inte kvällar. Exempel på sådan verksamhet är Nätverkstans kurs för Icorn-författare och konstnärer* under hösten samt några av deras frukostseminarier för anställda och medlemmar i föreningen Lagerhuset. Föreningen Lagerhuset samlar kulturföreningarna och kulturföretagen som är aktiva i just Lagerhuset. Här finns också styrelsens möten och föreningens medlemsträffar och fester. Hit räknas också Wikimedias pågående workshop där deltagarna uppdaterar uppslagsverket Wikipedia med fler kvinnliga huvudpersoner som fortsatte på plats i Göteborgs Litteraturhus våren ut för att sedan flytta över till en lokal hos Folkuniversitetet vid Järntorget. Bland de halvoffentliga programmen finns också GFFP:s pågående seminarium med inriktning mot texter om psykoanalys samt åtta träffar med shared reading på svenska och farsi för afghanska kvinnor, ledd av Elnaz Naziri från medlemsorganisationen SAK. Under Filmfestivalen träffades Alma Manusutbildning i Göteborgs Litteraturhus och bjöd dessutom in till

en kväll om manusskrivande. Bland studiebesöken som också ingår i denna kategori kan vi nämna besöken Essunga bibliotek, Svedala bibliotek och Jönköpings litteraturhus. Göteborgs Litteraturhus besöktes även av representanter från Östersund och Norrköping, som är de två städer förutom Göteborg som är utnämnda som kreativa städer inom Unesco nätverk. Östersund och Norrköping har inriktningarna gastronomi respektive musik. Även en två dagar lång konferens för europeiska kulturtidskrifter knutna till nätverket Eurozine arrangerades av Ord & Bild och Glänta samt mindre konferenser och nätverksträffar anordnade av Författarförbundet och Översättarcentrum räknas också hit.

Medlemsmöten

Under 2023 kallades föreningens medlemmar stadseenligt till möten i mars och september. Utöver detta bjöds föreningens medlemmar in till festligare sammankomster i juni och december, där det bjöds på mat, vin, mingel och litteraturquiz av medlemsföreningen Mare litteratur.

Medlemsstöd och fortbildning

Göteborgs Litteraturhus är en medlemsstyrd verksamhet. Föreningens största resurs är medlemmarna och föreningen ska vara en tillgång för medlemmarna i deras skilda verksamheter. Majoriteten av det program som presenteras på litteraturhusets scen skapas av medlemmarna. Att träffa, boka in, informera om och på olika sätt stötta, skapa goda förutsättningar för, stimulera och främja medlemmarna i arbetet med programläggning och utveckling av idéer utgör därför en central del av de anställdas arbetsuppgifter. I takt med att medlemsbasen växer ökar också arbetet med att koordinera och på olika sätt stödja medlemmarnas arbeten. En del av detta arbete struktureras och stöds genom den samverkan som sker inom Litteraturstaden Göteborg. Samarbetet innebär nya möjligheter för medlemsföreningar att få till stånd större projektsatsningar och relevanta

och produktiva samarbeten, tillgång till nya resurser – inte bara i form av exempelvis sökbara projektmedel, utan även lokaler som kan lånas ut, kompetens inom särskilda områden, gemensamma satsningar på kommunikation samt tillgång till internationella residens och utbyten.

I februari anordnades tillsammans med Nätverkstan en kväll för medlemmar under titeln ”Konsten att leda litterära samtal” där Ingrid Elam och Gunilla Kindstrand delade erfarenheter, råd och tips på detta ämne.

Under hösten 2023 utlystes ytterligare platser på kurs för att bli certifierad läsledare inom läs- och samtalsmetoden shared reading tack vare projektmedel från Kulturrådet. Sju personer från medlemsföreningarna ACLE, Kvinnofolkhögskolan, Gothenburgo/Se bilden, Göteborgs Psykoanalys Institut, Selma Lagerlöf-sällskapet, Skrivarkollektivet Göteborg och Poesiwerken är inbokade att gå kursen under våren 2024, varje plats har ett värde motsvarande 5 500 kronor. De läsledare som redan finns utbildade av föreningen träffas regelbundet, läser tillsammans och stöttar varandra. Två läsgrupper pågick under hösten. Den ena med kvinnor som migrerat till Sverige från Afghanistan. Denna grupp träffades på Göteborgs Litteraturhus på söndagar, den andra gruppen träffades i föreningen Skyddsvärnets lokaler vid Haga kyrkogata, där Sofia Gräsberg läste dikter tillsammans med en grupp mångspråkiga ungdomar i gymnasieåldern. Utöver detta arrangerade nya medlemmen Läsfirman ett par kvällar med shared reading i Göteborgs Litteraturhus och medlemmar bjöds in att pröva shared reading men två av föreningens läsledare. (Fler nyheter inom denna satsning finns under kommande rubriken.)

Två större medlemsdrivna initiativ och samarbeten under 2023 utgjordes av bokmarknaderna; en på Världsbokdagen den 24 april, en lite mindre i juni i Bältesspannarparken och ytterligare en den 9 december. Marknaderna i april och december ägde rum utomhus utanför restaurang Schnitzelplatz vid Lagerhusets motsatta gavel. Den i april var den största av de

tre, där var Föreningen Lagerhuset drivande, dessutom hade föreningen god hjälp av en praktikant, Ebba Wikner.

Under 2023 pågick även två pilotprojekt i form av utbyten och förberedande/ planeringsarbete för en större projektansökan till Svenska Institutet 2024. Projektet involverar medlemsföreningarna Judiska salongen och Författarcentrum väst och handlar om att inrätta ett program för författar- och översättarutbyten i Östersjöregionen. De städer som projektet inkluderar är städer som även är utnämnda Litteraturstäder i Unescos kreativa nätverk. (Mer om detta nedan.)

Satsning på unga arrangörer i Västra Götaland

Under hösten 2023 och våren 2024 pågår ett arbete för att dels berätta om Göteborgs Litteraturhus verksamhet och visa på dess möjligheter för unga arrangörer i regionen att komma hit och testa idéer, eller få stöd och råd att realisera litterära program på den ort där de bor, dels lära känna några av de sammanhang där dessa framtida litterära arrangörer just nu befinner sig. Att nyfiket fråga hur de ser på sin roll på det litterära fältet de (snart) är med och skapar. Projektet struktureras kring ett antal utbildningar med litterär inriktning och sker i samarbete med KulturUngdom. Under 2023 har föreningens personal även tagit emot praktikanter som bidragit till att ge perspektiv på verksamheten och som hjälpt till med praktiska uppgifter.

Samverkan och påverkan

Litteraturstaden Göteborg och Unescos nätverk för kreativa städer

Som nämndes i inledningen har föreningens båda anställda under 2023 fortsatt att arbeta med Litteraturstaden Göteborg, där hela

Västragötalandsregionen också ingår. En central del av det arbetet sker genom den samverkansgrupp som möts månadsvis med uppgiften att vara en motor i arbetet att etablera och utveckla Litteraturstaden. Arbetet leds av ett kansli bestående av Joakim Albrektsson från Göteborgs stad, Lena Ulrika Rudeke från Göteborgs Universitet och Ylva Gustavsson från Västra Götalandsregionen. Förutom Göteborgs Litteraturhus är Bokmässan Göteborg och Författarcentrum väst representerade i samverkansgruppen, tillsammans med ytterligare två tjänstepersoner från staden, en från Västra Götalandsregionen och en från Göteborgs universitet. För föreningens del handlar engagemanget i samverkansarbetet inom Litteraturstaden Göteborg och det internationella nätverket om i första hand följande saker: 1) påverka arbetet i enlighet med föreningens syften och stadgar och med litteraturen som gemensamt intresse samverka på bred front kring stora, gemensamma samhällsfrågor. 2) Att konkret skapa produktiva, lärorika och kreativa samarbeten och nätverk för föreningens medlemmar och personal 3) att få tillgång till fler och andra typer av projektmedel och resurser än de som utlyses av kommun och region och 4) Att få tillgång till ett internationellt nätverk och litterära utbyten. Samverkansgruppen har till uppgift att skapa strukturer för samverkan inom sex områden och under 2023 har öppna möten skett inom dessa områden, varav Göteborgs Litteraturhus är särskilt aktiva i fyra; Staden som diktsamling, Litteratur för bättre social välfärd, Samverkan för yttrandefrihet, Internationella författarmöten.

Under 2023 har föreningens programansvarige Olav Fumarola Unsgaard varit projektledare för en kontaktresa till Bokmässan och Litteraturhuset i Vilnius, en resa på vilken även Judiska salongen, Bokdagar i Dalsland och Bokmässan deltog. Under resan diskuterades en större projektansökan där ett antal städer med statusen Unesco City of Literature går samman för att skapa författar- och översättarutbyten men också för att stärka relationerna mellan föreningsliv och civila

aktörer, liksom författare emellan i en orolig och krigshärjad tid. Under september besökte representanter från litteraturstäderna Lviv i Ukraina och Vilnius Göteborg för fortsatta samtal. De båda kontaktresorna möjliggjordes med medel från Västra Götalandsregionen.

Under 2023 publicerades en stor kartläggning med titeln "Litteraturen i Västsverige. Aktörer, arenor, arrangemang". Den är en del av arbetet att konkretisera och synliggöra Litteraturstaden, men också som ett sätt att skapa något som kan användas som karta, adressbok eller som helt enkelt kan läsas som en bildande och faktiskt även spännande skrift om litteraturen i Västsverige.

Shared reading

Under 2023 fortsatte föreningens arbete med den kollektiva metoden för läsning, shared reading. Under hösten 2023 ansökte föreningen tillsammans med affektiva avdelningarna på Sahlgrenska sjukhuset om kulturprojekt pengar från Västra Götalandsregionen för att bjuda in patienter inom psykiatrin att pröva shared reading, baserat på erfarenheten och insikten att varje enskilt tillfälle har också ett egenvärde. I december kom beskedet att projektet beviljades hela summan som ansökts, 344 000. Det innebär att tre av föreningens läsledare kommer läsa med skiftande grupper på Sahlgrenska affektiva avdelningar två gånger varje onsdag under hela 2024. Projektets tredje samarbetspart är Stadsbiblioteket i Skövde, representerad av den mycket erfarne läsledaren och projektledaren inom shared reading, Henrik Wig, som också kommer läsa med patienter inom ramen för projektet och delvis agera mentor för de tre andra läsledare med kortare erfarenhet av metoden. Projektledare är konstnären och vårdaren Stefan Karlsson.

Under hösten 2023 utlystes även ytterligare platser på en kurs i shared reading bland föreningens medlemmar. Efter utbildningen förväntas läsledarna att gå ut och praktisera metoden i sina respektive sammanhang – i detta fall föreningar och folkhögskolor – alternativt

aktivt söka sig till verksamheter där shared reading kan utgöra ett värdefullt inslag. Föreningens läsledare bildar också en grupp som stöttar varandra och som erbjuds fortbildning och nätverk. Detta projekt finansieras till stor del av Kulturrådet. Föreningens verksamhetsledare planerar tillsammans med regionens litteraturkonsulent Eva Fred och Anna Lindblad, bibliotekarie Göteborgs stad årligen två nätverksträffar för läsledare i Västra Götalandsregionen. I samband med att läsningarna på Sahlgrenska fullföljs kommer även ett symposium att anordnas där erfarenheter delas och dit läsledare såväl som forskare inom shared reading bjuds in.

Nordiskt litteraturpolitiskt toppmöte i Göteborg

I september anordnade Bokmässan tillsammans med Västra Götalandsregionen ett litteraturpolitiskt toppmöte, denna gång med nordisk inriktning. Under en dag och i ett fullspäckat program debatterades frågor kring litteraturpolitik och olika perspektiv kring läskunnighet, publiceringsstöd, biblioteksfrågor och konstnärlig frihet. Föreningens verksamhetsledare deltog i ett panelsamtal under titeln "Vilka är våra nya unga litterära krafter?" följande frågor ställdes: Hur ska vi säkerställa återväxten? Hur påverkar de nya medievanorna läsarnas relation och förhållningssätt till litteratur? Har vi en hållbar och ändamålsenlig politik för hur man ska främja litteratur av hög kvalitet? Hur ser morgondagens kanon ut? Deltog i samtalet gjorde även Jorunn Lavonius, Jacob Søndergaard (Danmark) och Taija Roiha (Finland).

Europeiska nätverket litteraturhaus.net

I mars 2023 deltog föreningens verksamhetsledare i en nätverksträff för Europeiska nätverk och besöka samtidigt den europeiska litteraturfestivalen Passa Porta i Bryssel, samt deltog i i Icorns (Fristädernas)

nätverksträff där.

Föreningen Lagerhuset

Samarbetet i Föreningen Lagerhuset har fördjupats då vi ser att det stärker oss som både enskilda aktörer och som kollektiv. Under föregående år har detta samarbete utökats och flera kulturaktörer runt Järntorget deltar i samtalet. Främst om hur vi ska kunna hjälpas åt i förhandlingar kring områdets utveckling och stärka varandra i det som förhoppningsvis fortsätter vara en kulturellt livlig och spännande miljö på Masthuggskajen och runt Järntorget.

Samarbetspartners

Göteborgs Litteraturhus är beroende av samarbete med andra verksamheter och institutioner. Föreningens programverksamhet fördelas mellan i första hand tre tyngdpunkter: medlemmarnas behov och aktiviteter, den egna produktionen av litterärt program, samt program lagt i samarbete med andra. Här presenteras föreningens mest centrala samarbetspartners under 2023:

Göteborgs Stad – från starten 2015 erhåller föreningen ett verksamhetsstöd från Göteborgs Kulturnämnd, för 2023 beviljades föreningen 1 210 000 kronor samt i tillägg ett engångsbelopp på 50 000. Stödet möjliggör föreningens verksamhet ekonomiskt då denna summa täcker i lokalhyran och de två deltidsanställdas löner. I samarbetet med Litteraturstaden Göteborg ingår också föreningen i en samverkansgrupp som leds av en medarbetare från Kulturförvaltningen. Samarbetet med olika delar av Göteborgs stad, tack vare Litteraturstadens struktur, har fördjupats. Satsningar på shared reading är ett konkret manifestation på detta, liksom samarbetet med Angered's Bokmässan, arrangerad av det kommunala kulturhuset Blå stället.

Göteborgs universitet – föreningen samarbetar med tre institutioner; HDK-Valand (i första hand med programmen i Litterär gestaltning men även med kandidatprogrammet i fotografi), Inst. för litteratur, idéhistoria och religion samt Inst. för kulturvetenskaper. Göteborgs Litteraturhus erbjuder en scen och ett sammanhang för studenter från dessa institutioner, och för forskare då de önskar tillgång till en scen för att nå ut till allmänheten med forskningsresultat eller för att delta i offentliga samtal om litteratur, kulturkritik eller andra relaterade ämnen. En representant från Göteborgs universitet ingår också i samverkansgruppen för Litteraturstaden Göteborg.

Folkuniversitetet och Göteborgs Litteraturhus hade under 2015 till våren 2023 ett samarbetsavtal. På grund av de stora förändringarna i studieförbundens förutsättningar för att samarbeta och samverka med föreningar har avtalet inte förnyats, vilket beklagas av båda parter. För 2023 förväntades samarbetet fortlöpa avseende kulturarrangemang och cirklar, är Folkuniversitetet förväntades bidra till verksamheten med 40 000 men de förändrade förutsättningarna omöjliggjorde detta. Samarbete kan fortfarande ske punktvis, exempelvis kan medlemmar ansöka om medel om max 8 500 kronor i syfte att betala arvode till disputerade föreläsare eller för annan medverkan litterära program med forskningsanknytning.

Förvaltning för Kulturutveckling – under 2023 har samarbetet med Förvaltningen för Kulturutveckling bestått av samordning, nätverksarbete och utbyte kring satsningar på shared reading. Samarbetet inkluderar även medlemsutveckling och engagemang i stärkta nätverk för förlag och arrangörer i västra Sverige och inom samverkansgruppen för Unesco City of Literature. Förvaltningen arrangerar också ett par tillfällen årligen av serien Croissanter & Litteratur på Göteborgs Litteraturhus.

PEN – medlemmar i föreningen men också nära samarbetspart framför allt gällande Fängslade författares dag 15 november samt press- och yttrandefrihetsfrågor. Under 2023 inkluderar även samarbetet PEN Afghanistan. Under 2023 presenterades två programpunkter, varav en på Stadsbiblioteket Göteborg (Fängslade författares dag) och en på Göteborgs Litteraturhus: Open Afghanistan arrangerad av PEN Afghanistan och Svenska PEN i samarbete med Göteborgs Litteraturhus. Pen Göteborg använder även lokalen för möten.

Statens Kulturråd – föreningen har beviljats projektstöd i två omgångar till arbetet med shared reading.

Västra Götalandsregionen – Samarbete sker dels inom samverkansgruppen för Litteraturstaden Göteborg, dels genom projekt och verksamhetsstöd. Under 2023 genomfördes tre mindre projekt med medel från Västra Götalandsregionen och i samarbete med aktörer inom regionen: 1) Kontaktresan till Vilnius i Litauen 2) Literacy in the Shadow of war – möjliggjorde samtal och fortsatta utbyten med kollegor i Lviv, Ukraina och Vilnius, Litauen. 3) Litterär program av unga arrangörer (se ovan). För 2024 beviljades föreningen verksamhetsstöd från Västra Götalandsregionen om 400 000.

Ekonomi

Föreningens årsredovisning för 2023 föll inte ut som planerat vid föregående årsmöte. Ökade kostnader för hyror, personal och programkostnader (arvoden till medverkande) balanserades inte mot de beräknade intäkterna i form av ekonomiska bidrag genom samarbetet med Folkuniversitetet och andra typer av samarbeten kring program som planerades generera intäkter till det offentliga litterära

programmet, exempelvis genom Svenska Institutet. Effekterna av inflation i kombinationen med föreningens expansiva verksamhet och samarbeten skapade en tillfällig ekonomisk obalans. Projektmedel för shared reading från Kulturrådet inkom visserligen 2023 men kommer inte att användas förrän 2024, därför periodiserades merparten av projektstödet (130 000 kr) till 2024. Projektmedel från VGR om 50 000 kr måste betalas tillbaka eftersom halva projektet avsåg verksamhet under 2024, men då föreningen får verksamhetsstöd för kommande år kan den inte samtidigt uppbära projektmedel. 2023 års olika projekt; dess karaktär, tidslinjer och regelverk kring återbetalning gjorde budgetuppföljningen och -kontrollen mer komplicerad än föregående år. Föreningens budget beräknades ha ett underskott på 60 000 för 2023, det vill säga att överskottet från föregående år kommer att tas i bruk. I stället redovisar årsbokslutet ett underskott på totalt 190 000, det vill säga 130 000 mer än vad som först budgeterats för. Detta underskott kan utan problem täckas av en buffert som ackumulerats under årens lopp. Att bruka ackumulerade medel kan ses som ett bättre alternativ än att bromsa utvecklingen som drivs på av det ökade antalet medlemmar och samverkan inom Litteraturstaden Göteborg, särskilt med tanke på att föreningen under våren sänt in en genomarbetad ansökan om ytterligare verksamhetsstöd från Västra Götalandsregionen.

För att öka intäkterna utan att behöva höja medlemsavgiften efterfrågades donationer från medlemmarna i syfte att utföra två efterfrågade lokalförbättringar: dels bygga en trappa till scenen, dels installera mörkläggningsgardiner. Detta genererade donerade intäkter om 20 000 kronor (varav hälften donerades av en och samma medlem, Alma manusutbildning). Under hösten höjdes även summan för tillfälliga arrangörer att hyra Göteborgs Litteraturhus, vilket genererade ökade hyresintäkter.

Under hösten 2023 beviljades föreningen ytterligare ett verksamhetsstöd. Det är Västra Götalandsregionen som för 2024 och 2025 2024

beviljat föreningen 400 000 årligen, vilket gör kommande budgetår mer stabilt. Det nya verksamhetsstödet planeras täcka föreningens ökade hyres- och lokalkostnader och ökad arbetstid (lönekostnader) för föreningens personal för 2024. Däremot blir det ett stramt budgetår vad gäller offentliga program lagda av föreningens personal. En ny typ av uppföljning och ett närmare samarbete med Nätverkstan redovisning har inrättats och budgeten för 2024 är noggrant beräknad och lagd med viss marginal i syfte att undvika underskott i kommande årsresultat. Av föreningens ekonomiska buffert återstår 76 307 kronor.